

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a héten kétszer, a hónap utolsó napján kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 6.
A szerkesztőség kérésére minden
adással vagy megrendeléssel
váltakozhat.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalához forduljanak.

ELŐFIZETÉSI ÁRNY!
A kiadóhivatalban átvétel:
Egy évre 1200.
Három évre 3200.
Kétszeres árképes átvétel:
Egy évre 1000.
Három évre 2800.
Kétszeres árképes átvétel:
Egy évre 800.
Három évre 2200.
Egy évre csak 600.
Kétszeres árképes átvétel.

XI. évfolyam 271. szám. Nagyvárad. Szombat 1915 november 27.

Oroszország megtámadja Bulgáriát.

Budapest, november 26. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik:

Odesszában Kuropatkin vezérlete alatt összpontosított kétszázötvenezer oroszból százezer a Dünánál, százötvenezer pedig más helyen megkezdte az operációt Bulgária ellen. Egyidejűleg a flotta is akcióba lép.

Görögország erőszakkal is lefegyverzi a területére lépő szerb csapatokat.

Budapest, november 26. (Saját tudósítónktól.) A Kölnische Zeitung írja:

Rómából jelentik, hogy Görögország követői Londonban, Párisban és Rómában állítólag kinyilatkoztatták, hogy a szerb sereget, amennyiben görög területre lép, esetleg erőszakkal is lefegyverzik.

Olaszország csapatokat küld a Balkánra.

Budapest, november 26. (Saját tud.) A «Daily Mail» szerint Itália a londoni egyezmény aláírásán kívül kötelezte magát a legrövidebb időn belül megfelelő haderőt küldeni a Balkánra.

Uj adók Olaszországban.

Róma, november 26. (M. T. I.) Királyi rendelet a háboru társamára újabb adókat vetett ki és pedig:

1. Ugynevezett hadi centézimo, vagyis az összes egyenes adó alá eső jövedelmek 1 százaléka és 1 százalék levonás minden közpénztárnál teljesített fizetésnél.

2. Hadi nyereségadó. Ezt fizetik kereskedők, közvetítők és iparosok, kik az 1914. év

augusztus 1. től 1915. december végéig rendkívüli nyereségre tettek szert. Ez az adó a nyereség 15-30 százaléka.

3. A reklámadó és a bejegyzési illetékek, a kerékpáradó, a gyufaadó és a sóadó felemelése.

4. Belföldi egyszerű levelek portójának 20 centézimóra és minden további 15 gramm után további 20 centézimóval való felemelése.

A nyugati és a keleti hadszíntéren nincs újság.

Berlin, november 26. A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér.

Az arcvonal számos helyén tűzérési harc. Egyéb újság nincsen.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Az oroszoknak ama kísérletei, hogy a Misoén Pulveránál átmenjenek, meghiúsultak. Az ellenségnek Bersamündénél és Dünaburg északi oldalán ellenünk intézett támadásait visszavertük.

Lipót bajor hereeg tábornagy és Linsingen tábornok hadserege.

Említésre méltó esemény nem történt.

Üldözzük a szerbeket

Balkán hadszíntér.

Sjenicától és Mitrovicától délkeletre az ellenség utóvédjeit, amelyek e helyen Mackensen tábornagy hadserege előtt még tartották magukat, visszavetettük. (Min. eln. sajtóosztálya.)

A szerbek és montenegróiak egyesülése.

Kopenhága, nov. 26. Londoni lapok jelentik Szalonikiból, hogy az északi szerb sereg Montenegro felé vonul vissza és előcsapatai már montenegrói földre értek. A visszavonulás főiránya Ipek. A visszavonulás a képzelhető legsúlyosabb körülmények között megy végbe. A szerb hadvezetőségnek, úgy látszik, az a terve, hogy az északi sereget egyesíti a montenegrói csapatokkal és a hegyek között bandákat fog szervezni.

„TURUL”

cipőgyár részv. társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900 000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár
Nagyvárad,
Kossuth-utca.

Csapataink Cajnicében.

Rigómező teljesen birtokunkban van.

Budapest, november 26. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

A Drina felső folyásánál küzdő os. és kir. csapatok az ellenséget a Golešen és a Vozara nyergen túl szorították vissza és elfoglalták Cajnicét. Zászlóaljaink a montenegrókat a Giljeva-Planinán is Sjenicától délnyugatra visszavetették. Hadoszlopaink Novibazártól délre a Mokraplanina hegységen nyomulnak felfelé. Mitrovicától délnyugatra elűztünk egy szerb utóvédet. **Rigómező teljesen a szövetségesek birtokában van.**

Az orosz fronton nincs esemény.

Budapest, november 26. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Nincs ujság.

Az olaszokat mindenütt visszavertük. Tehetlenségükben Görzöt rommá lötték.

Budapest, nov. 26. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi harc vonalon a helyzet változatlan. A heves harcok tovább folynak. Az ellenségnek az Oszlavia szakasz ellen intézett ismételt támadásai meghiusultak. A Monte San Michele északi lejtőjén a harc az éjjel még folyamatban volt. Egy, a hegyesúcs ellen intézett támadást tűzünk fojtott el. A San Martino szakasz ellen intézett előretöréseket visszavertük. Minél világosabban kénytelenek az olaszok belátni, hogy legújabb támadásuk is teljesen hasztalan, annál sürűbben esnek nehéz bombák és gyújtó gránátok Görz városára, amelyet most már törvszerűen lőnek romba.

A leégett és szét rombolt házak és templomok száma napról-napra növekedik. Eddig épületekben 25 millió korona értékű kárvisselő kár esett. A magántulajdont, műremeket, gyűjteményeket sújtó kárt még felbecsülni sem lehet.

Höfer.

Görz pusztulása.

Görz, november 26. A Levetzow bárócsalád ősi kastélyát Görzben az olaszok ágyúzták és egy gránát lecsapott a híres képesarnokba, amely teljesen elpusztult. Ez a képesarnok köztudomás szerint Ausztria egyik legbecesebb gyűjteménye.

Koronatanács Bukarestben.

Berlin, november 26. A Tägliche Rundschau szófiai tudósítója táviratozza: A Kambana jelenti, hogy november 25 én Bukarestben koronatanácsot tartottak, amelyen a király meghívására részt vett Carp. Majorescu, Marghiloman, Filipescu, Jonescu, Rosetti, a kormány minden tagja és a sok magasrangú katonatiszt.

Románia és a központi hatalmak.

Bukarest, november 26. A Moldova annak igazolására, hogy Take Janescu mennyire elferdíti a valóságot közli a Románia és a központi hatalmak között fennálló szövetségi szerződésnek kronológiai történetét. Először az első tárgyalás Románia és a központi hatalmak között, szorosabb viszony létrehozása céljából, 1833-ban, Béciben történt s a tárgyalást akkor Carp Péter és Rouss herceg vezette. A szerződést ugyanebben az esztendőben Gasteinban meg is kötötték s az okiratot Bismarck és Bratianu János, a mostani miniszterelnök atyja, írta alá.

A szerződésnek békés célzata volt s esupán azok számára jelentett veszedelmet, a kiknek esetleg az volt a céljuk, hogy európai konflagrációt okozzanak.

Öt évvel később, 1888-ban az egyszerű konvencióból **szövetségi szerződés lett**, amelyhez Olaszország is hozzájárult.

— Sem Romániára, sem Olaszországra — írja tovább a Moldova — nem kellett akkor nyomást gyakorolni, mert hiszen a szövetség mind a kettőnek nagy és váratlan kedvezéseket nyújtott. Valamennyi román államférfi, a kik azóta kormányon voltak, Catargiu, Rosetti Tivadar, Manu, Cantacuzino, Carp, Majorescu, de még Bratianu Jonel maga sem tett kifogást soha a szerződés ellen. Hogy milyenek ezek a bajok és veszedelmek, — végzi a lap — ma már nagyon érzik azok, a kik szavukat megszegték és olasz minta szerint Take Jonescuék szirénhangjaira téltlenségben maradtak.

Két tábor.

— Irta: dr. Hannig Györgyné. —

Egy költeményt hallottam egykor szavalni eime ez volt: „Angyal és démon” s a tartalma, hogy a nő angyal és démon is lehet.

Kutató elmém elmélyed e szavak értelmén s keresem annak mélységében az igazságot. S ime lehuny szempilláim alatt egy tábor elevenedik meg. Hatalmas erős tábor a vezetők kezében hófehér lobogó rajta a fenséges szavak állnak.

„Krisztusi szeretet” . . .

E táborban nem harsba induló vitézet, hazát védő ifjakat látok, itt csupa nők vannak. Némelyeket méltóságos cím illet meg, a másik szürke mindennapi név. Kilenek áru koronát visel az egyik neve felett a másik saját maga keresi kenyerét s mégis meg férnek egymás mellett, erős kapocs fűzi össze őket s e kapocs a Krisztusi szeretet. E táborba tartozó nők az angyali nők.

Ott látjuk ezen nőket az élet kezdetén. Táplálja gyermekét, akinek létet adott, ringatja bölcsőjét, dudol neki édes álombarinató dalt s betegágya mellett szeretete fűzi el a halált. Ott látjuk az angyali nőt mint hitvest a férje mellett, látjuk megosztani vele a gondokat, nevelni együtt gyermekeket.

Ott látjuk az angyali nőt a társadalomban. Igen, a XX. században szeretetünk melegebb szélesebb rétegbe kell belevinni, mint esupán a családi kör s aztán hányan s hányan vannak, akiknek nem jut rész a családi életből s mégis értékesnek teszik az életüket! Kik a legjobb betegápolók? A nők. Kik tudnak könnyeket letörölni, a fáradt, fonnyadt ajkakra mosolyt esalni, a kétségbeesett lelkekbe fényt hinteni? A nők. Kik hajolnak le az árvákhoz, elhagyottakhoz, kik emelik fel az elesetteket, elbukottakat, vezetnek jó utra az eltévedteket? Ugy-e bár a nők, az angyali táborba tartozó nők.

Hány és hány nő fárad, munkálkodik lelkek megmentésén s lelkek megőrzésén, halkan, esendben, zajtalan, mert hisz az ilyen nők járása halk, mint az angyal röp-penés.

A „Krisztusi szeretet” jellegével hasonló nők táborra nyomán, áldás, béke szeretet s öröm fakad.

A látomány eltűnt.

Ismét táborot látok, hatalmasat, nagyot s ez a tábor is nőkből áll. Lobogójuk is van rajta lángoló betűkkel:

„Élvezd az életet!”

Egy ilyen nő gyermekének szobája üres, hideg . . . a csipkébe burkolt kicsi babuska fogadott személy ad életadó táplálékot ez áll bölcsője s beteg ágya mellett is. Lázás, eserepes kis ajkára nem lehel csókot az anyai szeretet, hisz az anyát a zsur, a sport, a mozi, színház távol tartja az ott-hontól.

A férjet sem várja otthon édes mosoly, gondot űző szeretet, üres a fészek s a férj a kártyasztal mellett keres vigaszt magának. A társadalomban azonban szerepet vállal ő is. Ott van minden pikáns szindarabon, zsuro, bálon, kabaré előadásán. Éző tekintetével, kacér mosolyával, susogó szavával, öltözékével a vért lázba hozza. S míg az angyali nő lépésének nyomán virág fakad addig a démoni nő nyomában pusztulás, robbolás támad.

Sikasztás, öngyilkosság, válópör nem ritka esemény. Elhagyott gyermekek felfel esülő zokogása tölti be az elárvult, fel-dult családi fészket.

De nem csak élénk fantáziának szüleménye ez a két tábor. Létezik mindkettő s

XX. század társadalmában s élénk harcban állnak egymással.

Nemrégiben Nagyváradon időzve, alkalmam volt a nővérelem buzgó tagjaival megismerkedni, a kik a „Krisz tusi szeretet” jellegével küsdének a másik tábor ellen. Kedves hölgyeim, kint szeretett hazánk határain hitveseink, fiaink éltük, vérüket ontják a haza szabadságáért, harcoljunk mi nők idehaza azon hatalmas ellenséggel, mely

a lelkek romlására tör. Ugy-e bár mi is akarjuk hallani ez igéket? „Fiam jól harcoltál s én az örök élet koronáját adom neked.”

Harcoljunk igen, küzdjünk a lélek szabadságáért, mely a földi gyönyörök rabbilinésében görnyed.

A nagyváradi hölgyek fehér lobogóját juttassa dialra hazánk Nagyasszonya s a lelkek menedéke Mária.

Berlin-Budapest-Bagdad!

— Katonai munkatársunktól. —

Mily sokat jelent ez a három szó! melyeket a valóságban két olyan kötjel fűz egymáshoz, melyek elsője 700 km., a második pedig 2800 km. hosszú!

Egy diadalmas esataordítás ez, melyet a letiport gyilkos Szerbia vonagló tetemén állva kiáltunk oda a gőzös Albionnak. Ti zenhathónapos titáni küzdelmünk rettenetes szenvedéseiből és hőseink kiontott piros véréből született meg ez a 3500 km. hosszú vonal, mely végső győzelmünknek egyik legbiztosabb szalagát képezi. Még csak néhány nap és megindul a forgalom e nagyszerű siapáron, hogy a bűbajos kelet mesés kinevel elárassza a kiéhezett és pusztulásra ítélт központi hatalmak országait. Less gyapotunk, less resünk és less mindenünk bővivel és nem fogunk rászorulni arra, hogy kilincseinket lefesszegek ajtóinkról. Még fogjuk verni ellenségeinket anélkül, hogy fából volna kilincseink és madzag lenne a husója! Ez az első pozitív győzelmünk Angliával szemben, melynek nagy értékét még inkább növeli az a körülmény, hogy akkor vittuk ezt ki magunknak, a mikor ellenségeink legjobban döngögték kapuinkat keleten, nyugaton és délnyugaton!

Szerbia e közös döntésben nem vett részt, mert már elkésztett tőle. Neki ugyanis csak akkor kellett volna ehhez hozzá fognia a mikor mi erőink legnagyobb részét már elvontuk határainról, a veszélyeztetett orosz és olasz frontra, hogy tehát minél biztosabban és könnyebben hatolhasson be Délmagyarország gazdag földjére.

Mily nagyot tévedtek ismét ellenségeink! Nemesak, hogy véres fejjel kellett a döngögtöknek visszavonulniok, hanem meg kellett érniök azt is, hogy a mi offenzívánk ellenállhatlan erővel zudult fejükre éppen ott, ahol legkevésbé számítottak rá és ahol reájuk nézve a legkellemetlenebb. Hiszen tudjuk, hogy az antant hatalmak végső reményüket a Balkán népeibe helyezték. A 16 hónapos küzdelem megtanította őket arra, hogy az európai csatatereken teljesen megrekedt a szekerük. Egyedül a Balkán népei tudták azt még kihuzni a sárból. A Darda nellák megnyitása egyszerre feléjük billentette volna a mérleg serpenyőjét, mert így lehetővé vált volna a hadianyagokban szűkölködő Oroszországnak fegyverekkel és lőszerrel való ellátása, de meg viszont az orosz gabonanemű is nagyon elkelt volna az antantusoknál. A délibáb csalóka képe gyanánt az ujonnan felszerelt hatalmas orosz tömegek inváziója lebegett már szemük előtt, amint ismét elárasztják Galícia földjét, hogy visszavonhatatlanul diktálják a béke feltételeit. Bulgária azonban megértette a korintó szavát és inkább az igazság oldalán dobta a serpenyőbe kardját. És hogy nem hiába, azt a legutóbbi hetek káprázatos eseményei és sikerei fényesen igazolták!

Még csak Románia és Görögország nincsenek benne a játékban. Kétségbeesett erőfeszítéssel dolgozik most e két államban az antant diplomáciája, guruló arannyal, csábos ígéretekkel és fenyegetésekkel, mert ha ezt a két nemzetet nem sikerül megnyerniök, úgy végleg elvesztették a játszmát a Balkánon és akkor azután nem marad más hátra szá-

mukra, mint a leggyorsabban összepakkolni a vegyes szaloniki sereget, nehogy az nemsokára fogságba kerüljön.

Már pedig minden jel arra vall, hogy sem Görögország, sem Románia nem fogja sorsát odakötni az antant sárba ragadt szekeréhez. Még ha idáig foglalkoztak volna is ilyen gondolatokkal, most már bizonyára letettek erről a mi nagy győzelmünk láttára. De hiábavaló is lenne most már minden erőmegfeszítésük, mert beavatkozásukkal legfeljebb csak a háborút nyújthatnák — de győzelmünket többé tőlünk el nem ragadhatják! Jól tudjuk, hogy még sokáig fog tartani, amíg beáll az abszolút csend a Balkánon, de mégis az itteni események már csak kísérő jelenségei lesznek a más hadszíntereken vivandó nagy küzdelmeinknek. Legfőbb célunkat a Balkánon már abban a pillanatban elértük, amikor a keleti vasut vonalat birtokunkba vettük. Ezzel végleg meg lett pecsételve a Dardanelláknál harcoló angolok és franciáknak is a sorsa — mert nemsokára már a német ágyúk bömbölése fogja figyelmeztetni a legnyomatókosabban a gallipoli félszigeten vérző ostromlóereget arra, hogy a németek bár később indultak, de mégis megelőzték őket Konstantinápolyban és így a helyzet szempontja jó néhány száz kilométerrel eltolódott délkeletre.

Szerbia leveretése és Konstantinápoly elérése, a világháború egy új fejezetét nyitja meg. A bosporus átlépésével — az európai háboru tüzeinek lángjai át csapnak az ázsiai kontinensre. Nagy, sőt döntő jelentőségűnek kell tartanunk ezt a körülményt, és pedig elsősorban azért, mert most végre hozzáférhetővé válik a világháboru fő rendezőjének — Angliának eleven testéhez is. — Mindez ideig Anglia csak az üstöt kavarta — és pénzelte a hadakozó társakat — de csak igen kis mértékben vett részt vérével is a harcokban. A francia—oros és olasz csatatereken idáig semmiféle angol érdekek közvetlen veszélyben nem forogtak. Anglia testéhez csupán azok a Zepelinek és kisebb német hajórajok férközhettek, amelyek már nehányszor látogatást tettek a szigetország fölött és azok partjain — avagy azok a tengeraltjárók, melyek már annyi gazdag rakományu angol hajót a tengerfenekére süllyesztettek. Most azonban megváltozott a helyzet, mert Szerbia testén át oly utak birtokába jutottunk, melyeken előre haladva Angliának igen fontos kereskedelmi érdekeit veszélyeztethetjük. Nem lesz talán érdektelen, ha néhány szóval rámutatunk azokra a viszonyokra, melyek az új helyzet folytán a hadviselő felek között létesültek. Csak egészen röviden akarjuk vázolni azokat a nagy célokat, melyeknek eléréséért a német és török hadak most a sikra szállanak.

Elsősorban is a szuezi csatorna felé fordul tekintetünk, mert nyilvánvaló dolog, hogy Anglia kereskedelmére igen érzékeny csapást mérhetnének, ha sikerülne Angliának ezt a fontos céletert hatalmukba keríteni. A Szezi csatorna Konstantinápolytól 1100 kilométerre fekszik légvonalban, de a szárazföldi összekötő út mintegy 1800 kilométer hosszú (Konia, Aleppó—Damaszkus—Jeruzsálemen át.) A csapatok és azok szük-

ségleteinek szállítására egy átfutó vasuti vonal és több ut áll rendelkezésre.

Persze a Syriai tengerparti ut nem jöhet számításba, mert hiszen ezt az angol flotta örökösen veszélyeztetheti. Csupán a tengerparttól beljebb fekvő vonalak jöhetnek figyelembe, melyeket az angol hajók ágyai már el nem érhetnek. Ilyen ut például a híres zarándok ut Mekka és Damaszkus között, mely azután Hama n át Aleppó-ba vezet.

Hogy mennyire készítettek elő a törökök és németek Syriát biztos hadműveleti alapul, — azt persze nem tudhatjuk és ha tudnánk is nem irhatnánk róla — azonban föl kell tételeznünk, hogy a Suez ellen irányuló terv nem éppen most született meg a németek agyában. Már pedig ha ez a nagyszerű terv nem éppen új keletű, akkor teljesen biztosra vehetjük, hogy a német szervező tehetőség már régen latba vetette minden erejét, hogy a sikert a maga részére biztosítsa. Háboruban gyorsabban megy ám a vasut és utépítés mint békében.

Kétségtelen dolog, hogy óriási nehézségekkel fog kelleni megküzdeniök azoknak a török csapatoknak, melyek a Suez ellen fognak operálni, amennyiben előnyomulási utjuknak utolsó 150 kilométerre az arabiai homokszivatagon vezet keresztül. Talán a Zepelinek fogják itt kezdeiben a legjobb szolgálatokat tenni, hiszen most már nagyon jól belegyakorolták magukat a bombavetés művészetébe. A szuezi expedícióhoz természetesen csak az itteni különleges viszonyokhoz (klíma és terap) teljesen alkalmazkodni tudó csapatok vehetők igénybe. A törökök elegendő számu ilyen csapattal rendelkeznek, csupán a hadianyag és lőszerben szenvednek szükséglet, de a mióta a Duna felzababult már is igen sok anyagjuk pótoltatott és mihelyt megindul a forgalom berlin—budapest—bagdadi vonalon semmiiben sem fognak többé szükséglet szenvedni. Suez elfoglalása lényegesen közelebb hozna a háboru végéhez, mert ezzel egy oly értékes angol zálogot tartanának a központi hatalmak a kezükben, hogy anglia már nem csak lóhátról, hanem talán gyalog is szóba ereszkedne velünk. E zálog nélkül Németország nem is gondolhat békétárgyalásokra. Mert hiszen tudvalevő dolog, hogy Németországnak csaknem összes afrikai gyarmatait az angolok hatalmukba kerítették. Már pedig ezeket Németországnak föltétlenül vissza kell kapni.

Angliának megsebesített pontja Konstantinápolytól délkeletre van a Perzsa öbölben annak északi partvidékén. A távolság légvonalban még nagyobb mint a szuezi irány, amennyiben 2100 kilométer tesz ki. Sajnos, e rövid cikk keretében nem terjeszkedhetünk ki részletesen az angol-orosz és német érdekek közönségeire, illetve ellentéteire, csupán főbb vonásaiban akarjuk azt vázolni. Németország a nyolcvanas években koncemót kapott Törökországtól, hogy kiépítse azt az impozáns vasuti vonalat, mely arra lett volna hivatva, hogy Konstantinápolyt összekösse a Perzsa öböllel és így módon India kincseit szárazföldi uton hozza közelebb Európához. Óriási nehézségek és tárgyalások után a németek hozzá is foitak a vasut építéséhez Konia Aleppón át Bagdadig és a munkálatok már annyira haladtak volt, hogy a vasutnak megnyitását 1917-re tervezték.

A mikor a németek komolyan hozzáláttak a vasutépítéséhez az angolok is megmozdultak és mindent elkövettek, hogy a bagdadi vasut végpontja a Perzsa-öbölben angol fennhatóság alá kerüljön.

Kezdetben pláne azt akarta Anglia, hogy Bagdadtól kezdve a vasut utolsó 500 kilométer szakasza mint tisztán angol vállalkozás épüljön ki, de később még is kénytelen volt belenyugodni abba, hogy ez a vonalrész nemzetközi tőkével épüljön ki. Különösen Törökország tiltakozott kézzel lábbal az ellen, hogy déli Mesopotániába az angolok gazdasági monopóliumot élvezhes-

senek. Annival is inkább mivel az angolok a Tigris és Eufrát folyók vidékén az u. n. Izak Arábiában nagyszabású esaternázási munkálatokba fogtak, hogy e különben kitűnő éghajlatu vidéket gazdag kultúra alá foghassák.

A ravasz angol most újabb trükkös folyamodott melyet már oly gyakran és sikerrel alkalmazott a világ legkülönbözőbb pontjain. Nevezetesen a mikor megtudta, hogy az építendő vasut csakis Koveit-nél az ottani kitűnő kikötőbe végződhetik, egyszerűen kétségbe vonta Törökországnak a jogát illetve főnhatóságát Koveit-ban. Ez pedig úgy történt, hogy Londonban és Bombayban egyszerűen fölfedezték az eddig sohasem ésmert Koveiti Sultánságot, mely a konstantinápolyi Sultánsággal szemben teljes önállóságot élvez. A lóláb tisztán kilátszott! Anglia kárpótlást keresett azért, hogy nem sikerült neki a vasutat teljesen angol tőkével létesíteni, tehát azt akarja magának biztosítani, hogy a vasut végpontja teljesen az ő felügyelete alá kerüljön.

Már 1912 tavaszán 2 angol hadihajó jelent meg a koveiti kikötőben és egy magas rangú angol tiszt nagy ünnepségek keretében egy igen előkelő indiai rendjelet adott át a „független” koveiti Sultánnak és hivatalnokainak.

A nehéz bel- és külviharokkal küzdő Törökország persze teljesen tehetetlen volt ezzel a brutális eljárással szemben. A koveiti szultánságban azóta angol aranyak szitják a lázadás tüzeit, de a melyet idáig szerencsésen el tudott nyomni a török kormány.

Nem lehetett azonban semmi kétségünk sem az iránt, hogy egy szép napon a „független” koveiti szultán majd kijelenti, hogy ő a szultánságot a jogtalan török igények és követelések ellen angol védelem alá helyezi. Ugy Németországban, mint Törökországban már kezdtek beletörődni a változhatatlanba és azzal a tervvel foglalkoztak, hogy a vasutat csak Basráig építik ki, mely mintegy 70 km-re fekszik az öböltől az egyesült Tigris és Eufrát folyó mentén, de a melyen sekélyebb járású hajók még fölhaladhatnak. A most folyó háboru persze teljesen új helyzetet teremtett. Talán mégis csak lehetséges lesz a vasutat Koveitig kiépíteni és az angoloknak még idejében ráütni a vörös festékbe mártott esetek kezükre, mellyel éppen déli Mesopotámiát is vörösre festeni készültek, mint a legújabb britt gyarmatot. Mindjárt a háboru kezdetén partraszállott itten egy expedíciós angol sereg, hogy a Tigris és Eufrát mentén északnak előnyomulva, egyesüljön a Kaukázuson át Törökország testébe előnyomulandó orosz seregekkel.

Idáig azonban sem az oroszok, sem az angolok nem nyerhettek tért előre, mert a török jelentések szerint a török csapatok szilárdul tartják magukat az u. n. Irak-fronton és a kaukázusi fronton is. Az Irak-fronton csupán mintegy 120 kilométert jutottak volt előre az angolok egészen addig a pontig, ahol a Tigris és Eufrát egyesülnek egymással, de ott sem sokáig maradhattak, mert a törökök visszavonulásra kényszerítették őket.

Az angolok is érzik, hogy most veszedelem fenyegeti őket a Perzsa öbölnél, mert a legújabb jelentések szerint ismét nagyobb esapattegeket tolnak el Basrától észak felé.

Az angolok politikáját már Oroszország is eltanulta. Hogy csak egyet említsünk fel a sok közül, Oroszország mindeközéig megtudta akadályozni azt, hogy Törökország vasutakat építhessen Angora és Erserum irányában, tehát a kaukázusi orosz front felé!

1900 ban a török kormánytól vasutépítési közzesziót esikart ki, melynek értelmében Angorától keletre Törökország absolute nem építhet vasutakat. Amint látjuk tehát, Konstantinápolyon túl bőven van leszámolni valónk úgy az oroszokkal, mint pedig az angolokkal is!

Reméljük, hogy e kérdések mind ked-

vész megoldást fognak nyerni a világnáborunak e legújabb fejében, mely távol tőlünk, Ázsia földjén fog lezajlani. Mindenesetre különös szeszélye a sorsnak, mely Európa békéjének biztos alapjait az ázsiai földön kovásolja össze. A német nemzet addig nem nyugodhat, míg az elvesztett Csingtauért cserébe nem kapja a koveiti pompás kikötőt. A berlin—budapest—bagdadi vasutnak semmiesetre sem szabad angol kikötőben végződnie, mert akkor megint csak a kalmár angol huzza belőle a legtöbb hasznot!

Lesz-e tengerink sertéshizlalásra.

A polgármester budapesti utja

Rimler Károly polgármester tegnap éjjel hazaérkezett a fővárosból, hol a város fontos ügyeiben az egyes miniszteriumokban eljár. Különösen a város közéletmérésével összefüggő kérdések tették szükségessé a polgármester utazását.

A legégetőbb kérdés, hogy Nagyvárad város biztosítsa a közönség sertéshus és zsirszükségletét. Erre csak egyetlen mód van, ha város előre gondskodik sertések hizlalásáról, hogy december második felétől tavaszig elég hizott sertés álljon rendelkezésre s ne szoruljon a lelketlen spekulációra a közönség. Csakhogy a szükséges hizott sertések biztosításának első feltétele, hogy a hizlaláshoz szükséges tengeri rendelkezésre álljon. Ennek a biztosítása azonban rendkívül nehéz, mivel a tengerikészlet elsősorban a hadászattal összefüggő szükséglet biztosítására van lefoglalva.

Nagyvárad városához eddig két ajánlat érkezett be, sertések hizlalására. Az egyik Tóth Mihály szalárdi nagybirtokos ajánlata, aki a kihizott sertéseket kilónként élősúlyban annak idején 5 koronáért adná át a városnak. A másik ajánlatot Feiler József adta be; ez előnyösebbnek mutatkozik, amennyiben 4 K 60 fillért kér a kihizott sertésekért kilónként élősúlyban, más tekintetben a két ajánlat feltételei egyeznek. Egy harmadik ajánlat is érkezett be, de mivel ezt még nem tárgyalta a tanács, nem bocsátják nyilvánosságra.

Az összes ajánlatok legsarkalatosabb feltétele az, hogy a város biztosítsa a hizlaláshoz szükséges tengeri mennyiséget.

Rimler Károly polgármester főleg a tengeri beszerzésének engedélyezéséért utazott a fővárosba. A földnivalésügyi miniszternél előadta a helyzetet a podásza, változta, hogy a szükséges tengeri biztosítása nélkül a város közönségének élelmezése nagy akadályokba ütközik. Rámutatott, hogy Nagyvárad városa már három megyében gondskodik tengeriről. A szükséges mennyiség beszerzésére kérte az engedélyt.

A miniszter a lehető legjobb indulattal fogadta a polgármester kérését, s kijelentette, hogy amennyiben a közszükséglet ki lesz elégítve, s további készlet rendelkezésre áll, gondja lesz rá, hogy Nagyvárad beszerzhesse a sertéshizlaláshoz szükséges tengerit. Értesíti a jelzett három vármegye vezetőségét, hogy a közszükséglet kielégítése után elsősorban Nagyváradot támogassák a tengeri beszerzésénél.

A közszükséglet biztosítására már folya-

matban van az eljárás s ennek eredményétől függ Nagyvárad tengeri beszerzésének biztosítása.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal szervezkedő értekezlete.

Tegnap tartotta a Kath. Nővédelmi Hivatal szervezkedő értekezletét.

Megjelentek: özv. Óváry Sándorné, özv. dr Személy Kálmánné, özv. Grunwald Henrikné, özv. Nagy Odónné, Harmathy Károlyné, F. Mikussay Margit, Meluch Lajosné, Szabados Pálné, Mann Lenke, özv. Olasz Ákosné, Baranyi Boriska, dr. Boltis Viktorné, Pallay Lajosné, Niekl Mária, özv. Gedeon Lászlóné, Somogyi Gézánné, Murasán Valérné, Eleméry Ferenéné, Kőszeghy Józsefné, Kőszeghy Andi, Török Gizi, Buzássy Albertné, Kazinezy Mária, Vucskies Julia, Pálffy Jenőné, Varró Domonkosné, Kóvér Ili, Sándor Klára, Kireh-mayer Edith, Imrik S. Zoltán, Halász Gyula, dr. Lestyán Endre, Gálfy Sándor, Szilágyi Dózsa.

Kimentették magukat: dr. Gyöngyössy Istvánné, Sándor Albertné, Óváry Klára, Török Rozi.

Özv. Óváry Sándorné elnöknő üdvözölte a jelenlevőket s különös szeretettel fogadta azokat, akik először jelentek meg a Kath. Nővédő Egyesület hivatalos értekezletén. Ünnepelesnek nevezte az egyesület ezen lépését, amely dicsőséget fog hozni, ha egyetértés, buzgóság lakozik a működők lelkében.

Szilágyi Dózsa indítványozta, hogy a hivatal vezetője özv. Óváry Sándorné legyen, helyettese, a szegényügy felügyelője s pénztárosa Eleméry Ferenéné, aki e téren páratlan buzgalommal s jószívűségével nagy gyakorlatot és szakértelmet egyesít. Az értekezlet örömmel járult hozzá. Majd betérjesztette a beosztást 2 hétre hivatalos órák szerint, amely nov. 29 én kezdődik. Behatóan foglalkozott az értekezlet a szegényüggyel, amelylyel kapcsolatban megtekintették a kérdőíveket, amelyek a környezet tanulmányt irányítják. Különös örömmel vette tudomásul az értekezlet a hivatalos helyiség sikerült felszerelését.

Lestyán Endre ujjvárosi plébános maga, valamint a többi plébánia nevében örömmel és szeretettel üdvözölte az új intézményt, amennyiben a szegényügy rendezését érik el ezzel, bár mindig óhajtja és rajta lesz, hogy a lelkipásztor és a szegények közt a kapcsolat megmaradjon. Együttal átnyújtotta azon szegények névjegyzékét, akiknél környezettanulmányt kellene végezni. A szegényügy helyes rendezésére felajánlja a szegényalapot, mert most nyugodtabb lesz, mivel méltóbbak kapják.

Imrik S. Zoltán említi, hogy a plébánosi teendők majd kétharmadát a szegények foglalják le. Azért nagy hálával üdvözli a nővédelmi hivatalt. Nagyon szép a szegényügy, sokat lehet ezzel a gyóntatószékhez vezetni, de a plébánosi teendők tulhalmozása miatt szükséges a nővédelmi hivatal.

Halász Gyula festette a plébániájára szegényügyét s nagy szeretettel üdvözli, mert ha valahol, úgy az ő plébániájára nézve szükség-s, ahol van sok szegény, de nincs szegényalap.

Az elnöknő megköszönte a megítéző jelentést s a jelentős gyűlést bezárta.

A VÖRÖS-KERESZT EGYLET első kedélyes délutánja.

Régi nagy igazság, hogy a jó bornak nem kell cégér. Így vagyunk a Vörös Kereszt Egylet eddigi háborus délutánjaival is. Akik tavaly részt vettek ezeken a szórakoztató és anyagilag senkit meg nem terhelő mulatságokon, azok bizonyára kellemesen emlékeznek vissza azokra és részt fognak venni a mai nappal kezdődő és minden hónapban megismétlődő kedélyes délutánokon. Nem is ajánlás kedvéért írjuk e sorokat, hanem azért, hogy emlékkébe hozzuk azoknak, akik részt akarnak venni, hogy az első ilyen kedélyes délután, ma 5 órakor kezdődik. A 70 ik gy. e. kiváló zenekarának nyitánya után dr. Fráter Imre a Vörös Kereszt Egylet ügyvezető alelnöke fogja felolvasni megnyitó beszédjét. Utána a zenekar a magyar Hymnuszt játsza.

Ezután következik Mándoki Gizi kisasszony ének produkciója, majd Schiff Ödön hegedű játéka, Vomácska József zenetanár zongora kísérete mellett. Azután Krasznay Kató kisasszony szavalata. Végül ismét a katonazenekar fog eljátszani több darabot.

Teáról, teaszüteményekről Nagyvárad előkelő hölgyei gondoskodnak Pally Lajosné Szagysága vezetésével.

A kis teremben lesznek kártyasztalok, lesz tivoli, roulette, szóval minderről gondoskodott a rendezőség, hogy azt a pár órát amit a közönség a vármegyeházán fog eltölteni, kellemesen töltsse.

A részletes műsor a következő;

Nyitány. Előadja a 70. gyalogezred zenekar.

Megnyitó beszéd: Dr. Fráter Imre a Vörös Kereszt ügyvezető alelnöke.

Mándoki Gizi énekszámai.

Ódabaza, Levél egy úri leányhoz, Kálmán Andortól. Zongorán a szerző maga kíséri.

Kesergő leány. Kiséri özv. Alexanderné urnó.

Háborus költemények, előadja Krasznay Kató.

Kreisler: Tamburin Chinois.

d'Ambrosio: Serenád.

Schubert: Die Biere.

Saraste: Ziq-uner veisen. Hegedűn előadja Schiff Ödön. Zongorán kíséri Vomácska tanár.

Előadás közben a teázás szünetel, hogy a közönség teljes eszében élvezhesse a művészi számokat.

Katonai zene felváltva játszani fog.

A rendezőség kéri a közönség nagylelkű támogatását.

* Hogyha megállnak a vonatok.

Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpör, csokoládé, szardínia, pisztráng málnaszörp, citromszörp, valódi Dományi tele borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzlet a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Telire tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ai. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefoa. sz. 635.

..HIREK..

* **Hötzen-dorfi Conrad báró kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király 1915. évi november hó 22 én kelt legmagasabb elhatározásával báró *Hötzen-dorfi Conrad Ferenc* vezérezredes, az összes fegyveres orv. vezérkari főnökének a katonai egészségügy körül a háboruban szerzett különös érdemei elismeréséül a Vörös Kereszt érdemesállagát a hadékitménynyel díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

* **Kitüntetett hős.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király *Grelinger Ferenc* 19. tábori tüzérezredbeli főhadnagyot legfelsőbb dícsérő elismerésével tüntette ki.

* **A nappali gyorsvonatpár Budapest-Nagyvárad között.** Ugy Nagyvárad város törvényhatósága, mint a nagyvárad kerületi és iparkamara már több ízben fordult felirattal a kormányhoz, hogy a Budapest-Nagyvárad közötti forgalomban a háboru megkezdése óta beszüntetett nappali gyorsvonatpár újból üzembe helyeztessék. A beszüntetett nappali gyorsvonat hiányát úgy a kereskedelem, mint az ipar különösen érzik, de káros kihatással van a gyorsvonatpár hiánya egész közgazdasági életünkre. *Rimler Károly* polgármester a fővárosban időzését felhasználta arra, hogy ebben a fontos kérdésben is eljárjon. Az illetékes körök kijelentették, hogy teljesen méltányolják Nagyvárad kívánását s jól tudják, hogy úgy Nagyváradnak, mint Debrecennek, mint kereskedelmi és forgalmi gócpontoknak mennyire érdeke a nappali gyorsvonat, eddig azonban katonai magasabb érdekek nem engedték meg a gyorsvonatpár üzembe-helyezését. *Tolnay*, a máv. igazgatója azonban a legrövidebb idő alatt újból tárgyal a legfőbb katonai vezetőséggel, hogy ezen gyorsvonatpár mielőbb üzembe helyeztessék.

* **Ma reggel megnyílik a Lánchid.** A múlt esztendő márc. 2 án elzárták a közlekedés elől a Lánchidat s tizenkilenc hónapi szünetelés után ma reggel újra megnyílik. A propellerek uralma hát véget ér, a forgalom a régi lesz, csak a Lánchid kap új nevet, mert a kegyelet „*Széchenyi Lánchid*”-nak keresztelte el.

* **Karácsony Jenő újabb kitüntetése.** Csak a múltkoriban emlékeztünk meg *Karácsony Jenő* joghallgató vitézségéről és rendkívül bátor magatartásáról, amellyel nemesak bajtársait tüzelte fel hősi tettekre, de saját maga is dicső babért vívott ki ez olasz támadás visszaverésében. Tudattuk, hogy ez alkalommal soronkívül zászlóssá léptették elő a vitéz honvéd hadapródörmezt. Amint újabb értesülünk *Karácsony Jenő* hősi magatartásáért még egy másik kitüntetésben is részesült, megkapta az első osztályú ezüst vitézségi érmet. A vitéz joghallgató kitüntetésétől örömet keltett kollegái és ismerősei körében.

* Képkiallítás Nagyváradon.

Nagyvárad minden szépért rajongó, művelt közönsége a háboru kitörése óta nélkülöz minden olyan mozgalmat, amely a képzőművészetet szolgálja. Hiába, a háborus idő nem a legalkalmasabb a képkiallításokra. A hosszú szünet után most lesz ismét alkalma Nagyvárad közönségének, hogy megismerje a magyar piktura újabb kiválóbb termékeit s a régebbi neves magyar és néhány külföldi festő mestertermékeit. *Solymosi Márton*, a kiváló magyar képkereskedő, akinek elvülhetetlen érdeme van a magyar festőművészet fejlődésében. Ő volt az első, aki felismerte, hogy a magyar festők műveit nem elég felhalmozni, hanem szét kell vinni az országba s így megismertetni és megkedveltetni a közönséggel. Ezért a *Solymosi Márton* képkereskedő képkiallításai nagy szolgálatot tettek és tesznek a magyar festőművészetnek. A mostani képkiallításra egész sereg remek képet hozott magával. Ezek főleg *Neogrady Antal*, *Kaczián Ödön*, *Baditz Ottó*, *Kézdy Kovács*, *Nyilassy Sándor*, *Boem Ritta*, *Juszkó Béla*, *Gergely Imre*, *Szász Iván*, *Reiter Handa*, *Istvánffy Gabriella* szebbnélsebb alkotásai, amelyek mind a magyar festőművészet előkelőségét hirdetik. *Solymosi Márton* azzal is hozzáférhetővé akarja tenni ezeket a remek képeket, hogy árukat hihetetlenül olcsóra szabta s egyuttal kedvező részletfizetés mellett is a közönség rendelkezésére bocsátja. A képkiallítás elrendezését tegnap kezdték meg s az már ma megtekinthető a *Simon Béla* Rákóczi-úti műkereskedésében. Nagyvárad város közönsége bizonyára ezuttal is törekedni fog, hogy a remek képek egyrésze itt maradjon Nagyváradon. Ajánljuk a képkiallítás megtekintését előkelő közönségünk figyelmébe.

* **Katonai előléptetés.** Nyárszói *Szabó István* nagyvárad magyar kir. pánzügyi számtiszt, tartalékos hadnagy a es és kir. 51 gyalogezredben, a *Signum laudis* tulajdonosa, a ki a háboru elejétől az orosz harcok megszakításáig nélkül küzd, főhadnaggyá lépett elő.

* **Szerb foglyok a pályaudvaron.** Csütörtök éjszaka és tegnap délben két nagyobb szerb fogoly szállítmány ment keresztül Nagyvárad állomásán. Csütörtök éjszaka mintegy 2000 szerbet hoztak városunk érintésével a déli harcokról, azoaban nem szállították le őket, esupán forró, párolgó teát osztottak szét közöttük. Tegnap délben valamivel nagyobb szállítmány érkezett a pályaudvarra, mintegy 2400 szerb fogoly. Ezek már ki is szálltak a nyugvóállomásra, ahol megbedeltek. Miadkét szállítmány esupa lerongyolódott, számtalan küisejű emberekből állott, teljesen hű képt nyujtották az elzüllött, demoralizált szerb hadseregnek, ha ugyan lehet őket hadseregnek nevezni. Egytől-egyig szomorú, beesett arcu, lehagolt emberek, akik tudatában vannak abban, hogy hazájuk a végromlásba sülyedt. Legtöbbnek még köpenyege, kabátja sines, valami összeszedett rongy fedi testüket, baktanésról náluk szó sines, elnyűtt boeskort viselnek, amilyenél náluk még a kecskepászornak is jobb van. A legtöbbje azonban fásultan viseli sorsát, sőt örülnek, hogy mégis megszabadultak attól a sok nélkülözéstől, szenvedéstől, amelyben eddig részük volt, mert nálunk még a fogolyoknak is sokkal virágosabb a helyzete, mint náluk a szabad katonáknak.

*** Adományok az Oltáregyesületnek** Gabriely Lajos katonák az Oltáregyesület kiadásainak fedezésére 50 koronát, az Oltáregyesület részére egy új varrógép beszerzésére pedig 20 koronát, Gabriely Erzsébet ugyan erre 20 koronát adományozott. Végh Zsófia egy villanyos vasalót ajándékozott az egyesületnek. A kegyes adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond az elnökség.

*** Aki bolondot szimulált a sorozáson.** Tegnap a sorozáson megjelent egy asszony, aki kijelentette, hogy ő az elmebetegnél ápolónő, s mint ilyen egy bolondot hozott magával, akinek a sorozáson meg kellett jelenni. Az illető, akit magával hozott, csakugyan úgy viselkedett, mint egy őrült, mert zagyvaságokat beszélt s azt kiabálta, hogy ő nem lesz király, még ha agyonütik is. Az asszonynál irások is voltak, amelyek azt bizonyították volna, hogy az általa kísért ember, akit Tolna Sándornak hívnak, csakugyan elmebeteg. A sorozóbizottság tagjai megtekintették az irásokat, amelynek egyikéről azonnal feltűnt, hogy hamisítvány. Természetesen látzott tehát, hogy Tolna Sándor csak teszi magát őrültnek és előállították a rendőrségre. Itt Tolna beismerte, hogy az irás hamisított, azt ő egy gépiróleánnyal másoltatta le az általa készített fogalmazványról. A nő, aki magát ápolónőnek mondta, nem más, mint a felesége, akit ő tanított be szerepére. Tolna Sándor különben nagy szélhámos, már máskor is volt büntetve különféle tarpisságok miatt. Például az is megtörtént vele, hogy a bírósági tárgyaláson földönfetrengve esküdzött, hogy ő nem az a Tolna, akit köröznék, úgy hogy saját édesanyjával kellett személyazonosságát igazolni. A rendőrség úgy Tolna, mint a felesége és a gépiróleány ellen megindította az eljárást.

*** Gépészek és fűtők szabadságolása.** A m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 87123/1915 eln. számú távirati rendelete alapján közhírré teszem, hogy a hadügyminiszteri és honvédelmi miniszteri rendeletek alapján, valamint a cs. és kir. katonai parancsnokságok és honvédkerületi parancsnokságok által szabadságot gőz- és motorteknén dolgozó gépészek és fűtők engedélyezett szabadságuk lejártá után is tovább intézkedésig szabadságolási helyükön maradhatnak. Nagyvárad, 1915 november hó 24. Rimler Károly, polgármester.

*** Tejet a katonai kórházak részére.** A tejjelátás kérdésébe most már a katonaság is beleszólt. A temesvári katonai parancsnokság megkereste Nagyvárad város tanácsát, mivel kiküldöttje azt tapasztalta, hogy az itteni katonai tartalék kórházakban tejhiány van s ami tejet pedig a kórházak kapnak, nagyon silány. Kéri, hogy a város tejjelátását szigorúbb ellenőrzés alá vegye, a tejhiányon pedig oly módon segítsen, hogy mindenekeiféle a hazáért harcoló és sebesült, vagy betegen visszahozott katonák láttassanak el tejjel elsősorban és pedig akként, hogy a sok kávéházban a tejfogyasztást mérsékelje, illetve a katonai kórházak részére foglalja le. Sürgős intézkedést kér a katonai parancsnokság az itteni tartalék-kórházak vezetőségének közbejöttével.

*** Kereskedelmi** vagy négy közép iskolát végzett szepirású és jószámoló leány a Népszövetségi Hitelszövetkezetbe felvétetik. Irásbeli jelentkezés a Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatójához címzendő. (Sziágyi Dezső-utca 5. szám.)

*** Balthazar estély.** Nagy érdeklődés nyilvánul a Vigadó nagytermében vasárnap f. hó 28-án tartandó Balthazar csodás estélye iránt, ami természetesen is, mert Balthazar név elég garanciát nyújt arra, hogy a közönség legpompásabb élvezetben részesülhesen. A kolozsvári Ujságban következőket olvasunk az ottani szerepléséről: „A vármegyei nagyterme vidámságtól volt hangos és a derült jékedv kellemes hangulata áradt szót a nagyszámú közönség soraiban. — A kitűnő Balthazar mester jött el újra Kolozsvárra, hogy csodálatos mutatványival s őrögi fűrgességű technikájával kápráztassa el régi tisztelőit. Ujra megállapíthatjuk, hogy a magyar bűvész-mester óriási mértékben fejlesztette legutóbb is pompás játékkészességét. A káprázatos mutatványok gyors egymásutánban követték egymást a beszkányos fűrgességű előadásban. — A közönség ugyancsak hálás volt szórakoztatójának s nem fukarkodott tapsaival stb.” Jegyek már előre válthatók Sipos dohánytözsdeben Bémer-tér.

*** Tejkonzervet árul a város.** Tudomására hozom a város közönségének, hogy folyó hó 27-étől a városi sair és szalonna üzletben (Apolló-bérház) tejkonzerv is vásárolható. Egy doboz cukrozott tejkonzerv ára, melyből 2¹/₂ - 2³/₄ liter édes tej nyerhető 1 korona 46 fillér. Nagyvárad, 1915 november 26-án. Lukács Ödön, főjegyző.

*** A Nagyvárad-i Hitelbank r-nál** jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

*** Lehet még hadikölcsönt jegyezni a nagyvárad-i ipartestületi Hitelszövetkezetnél.** Indokolt felterjesztés alapján a m. kir. pénzügyminiszter ur az O. K. H. kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek III. hadikölcsön kísérő jegyzékének beküldési határidejét f. évi november hó 30-ig engedélyezte. Ertesítjük tehát, mindazokat, kik a III. hadikölcsön jegyzésére vonatkozó szándékukat nálunk már bejelentették, avagy még ezental jegyezni óhajtanak, hogy a készpénz jegyzések intézetünknel f. hó 30-ig elfogadtatnak. Nagyvárad-i ipartestületi Hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja (Mezey Mihály utca 4. szám.)

*** Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Kiadó butorozott szobák** modern berendezéssel, egy és két ágygal, hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4

*** Családi rum** vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 320. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 120. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólal, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Hár különlegességek.

*** Értésítés.** A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

CIPÓ

újdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* Három liter Családi rumot kaphat bárki pár percz alatt a Farkas féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Évike.
Vasárnap délután: Szibill.
Este: Mozartündér.

Évike.

Ott O. új vigjátékának a hősnője, Evike igen jószívű, de igen kíváncsi kis leány, aki titokban Zólat olvassa és a titokt szerelme elmélete iránt érdeklődik. Kíváncsiságában rábukkan, hogy a saját édes atyjának van egy törvénytelen leánya, aztán addig nem nyugszik, míg ezt a törvénytelen leányt — aki igen derék, jó lélek — szüleiivel családba nem fogadtatja. Ez az egész mese, amelyből már körülbelül sejthető az „Évike” igazi jellege. Ott vigjátékát u. i. legjobban egy paradoxonnal úgy lehetne jellemezni, hogy pikáns fehér darab. — Vegyül benne a naivitás az obszcénitással, a tejbegriz a kaviárral. Nem csoda, ha végeredményben a pikáns fehér darabban a fehérségből semmi sem marad, a pikantériája pedig hiányzik. Egyébként tiszta, jelentéktelen munka.

Alakjai más darabokból már jól ismert jellemek, de arra jók voltak, hogy a drámai személyzet egy igazán jó előadást produkáljon. A címszerepben Polgár Mariska végtelenül bájos alakítást nyújtott. Csupa szív és csupa pajkosság tudott lenni. Mindinkább feltaláljuk benne azt a naivat, aki a társulat régi naiváinak, Szohner Olgának, Berlányi Vandának méltó utóda. Efficé szerepekben (kivált jobb darabokban) igen szívesen látjuk minél többször. Fodor Ella komoly alakítása is a darabnak egyik értéke. Tóth Elekkel, aki szintén igen jó alakítást nyújtott, a második felvonásban volt jelenetük kidolgozása elsőrangú. Sik Rezső, Körössy Juci, Bánhazy Teréz, Pogány Janka, Dózsa István alakításai is külön-külön dicséretet érdemelnek.

Sybill. A színházi közönség egyik legkedvesebb operetteje, a bájos zenéjű Sybill vasárnap délután kerül színpadra héten. A címszerepét ez alkalommal Sz. Zsigmond Anna játssza, aki csak a közelmúltban ara-

tott jelentékeny sikert ebben a szerepben. A nagyherceget Bihary Sándor énekli. A délutáni előadás iránt a közönség élénk érdeklődést tanúsít, ami már tegnap is mozgalmasan nyilatkozott meg a színházi pénztárnál.

Legujabb táviratok.

A képviselőház szünetje.

Budapest, nov. 26. (Saját tud.) A képviselőház december 18-tól január 8-áig karácsonyi szünetet tart. Az ülésszak át fog nyulni februárba is.

Román és francia diplomáciai tárgyalások.

Luganó, november 26. Ghyka hereeg, román követ majd minden nap hosszú tárgyalásokat folytat Barrère francia nagykövettel.

Repülőgépen fog menekülni a szerb királyi család.

Budapest, november 26. (Saját tud.) Konstaninápolyból jelentik: Kitchener a szerb királlyal akart találkozni, de az elfogatás veszedeimétől féltve az odautazástól elállott. A szerb főhadiszálláson nyolc repülőgép áll készen, hogy szükség esetén a királyi család és a kormány tagjai elmenekülhessenek.

Kitchener tanácskozik az olasz királlyal és Cadornával

Budapest, november 26. (Saját tud.) Rómából jelentik Kitchener odaérkezett, Sonninoval tanácskozott, legközelebb a főhadiszállásra megy, hogy a királlyal és Cadornával tanácskozzék.

A bolgárok által megvert franciák visszavonulása.

Budapest, nov. 26. (Saját tud.) Szalonikiből jelentik: A franciáknak Krivolok—Demirkapun általános visszavonulását elrendelték. A franciák elvonulásukkor mindent szétromboltak, raktárakat, vasutvonalakat légberöpitették.

Amerikai milliomas a békéért

Budapest, november 26. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Henri Fort amerikai milliomas legközelebb Európába jön, békegyűléseket tartani a bécsi Vörös-Kereszt felkérésére.

A szerbek enyhítenek hadifoglyaink sorsán.

Budapest, november 26. (Saját tud.) Sapanac szerb alezredes, a fogolytáborok parancsnoka táviratozza a semleges állambeli Vörös-Kereszt megbízottnak, hogy a hadifoglyok sorsának enyhítésére mindent elkövet, ami emberileg megtehető.

IRODALOM

Zászlónk, képes ifjúsági lap, megjelenik július és augusztus kivételével minden hó 15 én, előfizetési ára egy évre 2 K szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Damjanich-u. 50. sz. a. van. A legjobb és legelterjedtebb magyar ifjúsági lap tartalma a következő: A nagy találkozás. Irta: Dr. Radványi Kálmán. Turáni testvéreinkről. Irta: Ackermann Kálmán. Tízennyolc éves hősök. Ifjúsági harci dal. Szövegét írta: Tóth Bálintné Hausch Gizella. Zenéjét írta: Szentgáli Antal, méraök. A gépkirály. Régeny. Irta: Orbán Dezső. Két folség egy ember. Valami van Költemény. — „A magyar név megint szép lesz”. — Félézer év a világalalom országútján. Irta: —e.— Igazi „én”-em. Anyámnak. Költemények: Irta: Tóth Gyula. A bőgő ház. Rubinbányák. Költemény. Irta: Bócsy S. Rovatok. Mindenféle. A szerkesztő üzenetei.

Igazságszolgáltatás.

§ **Elítélt gyujtogatók.** Hollószög községben évek óta rendszeresen gyujtogatnak elvetemült emberek anélkül, hogy a hatóság emberei nyomukra tudtak volna akadni. A község lakosai már valóságos rémületben voltak a tömegesen megismétlődő gyujtogatások folytán, míg végre sikerült az elvetemült tetteseket Brád Illés, Ompra Tógyer és Balázs Anna személyében a csendőrségnek elfogni. Azonban csak öt rendbeli gyujtogatás büntetést sikerült rájuk bizonyítani s e büneikért állottak tegnap az esküdtszék előtt. Az esküdtszék elnöke Szöllösy Gyula törvényszéki bíró volt, míg a védelmet dr. Gerő Gusztáv és dr. Endrey Kálmán ügyvédek látták el. A védőbeszéd elhangzása után az esküdtek öt rendbeli gyujtogatás büntette miatt Brád Illést 15 évi, Ompra Tógyert 8 évi és Balázs Annát 8 évi fegyházra ítélték.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Hirdetmény.

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy november 15-től december 15-ig esedékes segélyösszegeknek folyósítása f. hó 29 én, hétfőn, 30 án, kedden, december hó 1-én, szerdán és 2 án, esütörtökön a tűzoltóaktanyában levő hivatalos helyiségben fog megtartatni. Ez alkalommal mindenkiel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecské kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni: november 29 én, hétfőn 1—500 ig, 1001—1500 ig, 3001 től 4000-ig. 30 án, kedden 500 től 1000 ig, 1500 től 2000 ig, 4000 től 5000 ig. December 1 én, szerdán 2000 től 2500 ig, 5000-től 6000 ig. 2 án, esütörtökön 2500 től 3000 ig, 6000 től 6670 ig. Figyelmeztetek minden egyes államsegélyest, hogy a fizetési könyvecské kizárólag a fent megjelölt sorrendben és a személyazonossági cédulák színei szerint illetékes pénztárainknál lesznek fizetve és a lakbér-cédulák felmutatása ellenében kiadva. Ennélfogva a most megállapított sorrendet mindenki saját érdekében tartsa meg és házigazdájának azon két tanu által előttemzett nyilatkozatát, hogy lakbérletményét pontosan átszolgáltatja, feltétlenül hozza magával.

Nagyvárad, 1915. november 23.

Juricskay Barna
adó és pénzügyi tanácsos.

Nagyvárad város tanácsa.

38726—1915 szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minister ur 1915. évi november 11-én kelt 242790—1915 számú körrendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. c. 36 §-a és az 1914. évi L. t. c. 17 §-a alapján a következőket rendelte:

1. § A kit a hatóság a törvény értelmében személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és az alól a kötelezettek szökéssel, elrejtőzéssel, fondorlattal vagy bármi egyéb módon magát jogosulatlanul kivonnia vagy azt megkísérelnie nem szabad.

2. § O y tárgyat a mely a törvény értelmében hadiszolgáltatásként igénybevehető, az átengedési köteletség kijátszása végett elrejtteni, eltitkolni, használhatatlanná tenni vagy az átengedésre kötelező hatósági rendelkezés vétele után őrzésének rendes helyéről eltávolítani nem szabad.

A hadiszolgáltatás tárgyának a hatóság vagy közvetlenül a katonaság által való elvitelét, birtokba vagy használatba vételét a kötelezett ellenszegülés nélkül tenni köteles.

3. § Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, az amennyiben e-ellenménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. M. t. c. 17 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetés alá esik az is, aki mást a jelen rendelet rendelkezéseinek megszegésére szándékosan reábir vagy reábirni törekszik.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető-bírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járjak el.

4. § E rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

A fentebb közölt miniszteri körrendelet folytán figyelmeztetem mindazokat, a kik a hatóság által személyes vagy dologi hadiszolgáltatásra kötelezettek, (katonai celokra igénybevev munkásokat, fuvarosokat, a hadiszolgáltatási törvény alapján igénybevev ingatlanok tulajdonosait etc.) hogy ezen köteleztségeiknek a jelenlegi viszonyok között mindenképpen álló cél: a haderő érdekében feltétlenül és pontosan tegyenek eleget, mert ellenesében a kihágást elkövető egyénnel szemben a kihágási büntető eljárás megindíthatni.

Nagyvárad, 1915. november 17.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyváradl fióküzletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Bákóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradl fióküzletek :

Kossuth-utca 5 Gyárépület
Bákóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megte-
hatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-
gária cipőgyár r.t.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-
utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Érte-
kezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

Nagyvárad város rendőrkapitányi kiva-
talától.

25331—1915. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hi-
vatala tudomására hozza az érdekeltek-
nek, hogy a hadügyminiszterium rende-
lete értelmében ezután a hadifogoly
munkásokat igényelők részére a 10—20
főből álló új hadifogoly csoportok csak
kivételes esetekben adhatók ki, mert az
ilyen kis csoportok tekintetében az őrzési
nehézségek nagyobbak. A kérvényeket, a
hadifogoly munkásokra vonatkozólag, a
városi tanácsnál kell beadni. A kérvény
beadásával egyidejűleg az első fokú köz-
igazgatási hatóságnál óvadékot kell le-
tenni, amely magánosoknál foglyonként
30 korona. Az óvadék készpénzben ta-
karékpénztári betéti könyvben vagy óva-
dékképes érték papirokban is lehetősé-
ges. Az óvadék szabálytalanságok esetén azo-
nal elvész, különösen pedig a hadifog-
lyokkal való rossz bánásmód, azok rossz
elhelyezése, hiányos élelmezése esetén,
továbbá ha előforduló szökés esetén a
mulasztás a munkaadót terheli. Elvész
az óvadék az esetben is, ha a szerződési
feltételeket a munkaadó be nem tartja,
vagy ha a hadifogoly csapat, vagy annak
egy része, a katonai hatóság előzetes
hozzájárulása nélkül más munkaadónak
adatik át.

Nagyvárad, 1915. november 13.

Rendőrfőkapitányság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a
WOLFRAM LÁMPÁK
ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb
izzólámpák nagy raktára legolcsóbb
áron a közönség rendelkezésére áll.
Telefon rendelésre ráfizetés nélkül ház-
hoz szállítjuk. Egész éjjel ügyele-
tes szolgálat. Költségvetések ingyen.
Elvállaljuk villamos világítási és erő-
átviteli berendezések felszerelését. Csil-
lárok, izzólámpák állandóan nagy vá-
lasztékban kaphatók. Villamos moto-
rok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.